

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. gegužės 26 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Rasos Ragulskytės-Markovienės (pranešėja), Veslavos Ruskan ir Arūno Sutkevičiaus (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo asociacijos „SOS Šilutės medžiai“ apeliacinį skundą dėl Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmų 2020 m. vasario 11 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo asociacijos „SOS Šilutės medžiai“ skundą atsakovams Šilutės rajono savivaldybės administracijai, akcinei bendrovei „Energijos skirstymo operatorius“, Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos, valstybės įmonei Lietuvos automobilių kelių direkcijai, Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijai, Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie Sveikatos apsaugos ministerijos, akcinei bendrovei Telia Lietuva, uždarajai akcinei bendrovei „Šilutės šilumos tinklai“, uždarajai akcinei bendrovei „Šilutės vandenys“, viešajai įstaigai „Plačiąjuostis internetas“, trečiajam suinteresuotam asmeniui uždarajai akcinei bendrovei „Šiltas namas“ dėl leidimo panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Pareiškėjas asociacija „SOS Šilutės medžiai“ (toliau – ir Asociacija) padavė teismui skundą, kurį patikslino, prašydama panaikinti Šilutės rajono savivaldybės administracijos (toliau – ir Administracija) 2019 m. kovo 25 d. leidimą rekonstruoti statinį (-ius) Nr. LRS-37-190325-00012 (toliau – ir Leidimas, 2019 m. kovo 25 d. leidimas rekonstruoti statinį), išduotą Martyno Jankaus gatvės Šilutės mieste rekonstravimo projektui.

2. Pareiškėjas skunde nurodė, kad:

2.1. Asociacijos „SOS Šilutės medžiai“ įstatuose numatyti vieni iš jos steigimo tikslų – aplinkos apsauga, kultūros vertybių apsauga, viešojo intereso gynimas, todėl ji turi teisę kreiptis į teismą dėl galbūt pažeistų jos teisių ir interesų ir viešojo intereso gynimo. Skundo reikalavimas susijęs tiek su viešojo intereso gynimu, tiek ir su fizinių asmenų, kuriuos vienija pareiškėjas, interesais. Pareiškėjas turi subjektinę teisę kreiptis į teismą remiantis Konvencija

dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencija) ir 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1367/2006 dėl Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais nuostatų taikymo Bendrijos institucijoms ir organams.

2.2. Įgyvendinant Šilutės rajono savivaldybės administracijos Šilutės miesto M. Jankaus, Lauko ir Sodų gatvių rekonstravimo projektą (toliau – ir Projektas) bus padarytas poveikis aplinkai, numatyta pašalinti medžius. Šilutės mieste numatyta gatvių ir šaligatvių rekonstrukcija ir pertvarkymas, įrengiant žiedinę sankryžą, yra su aplinkos apsauga susiję sprendimai. Administracijos patvirtintą Šilutės miesto M. Jankaus Sodų, Lauko ir P. Jakšto gatvių techninių projektų parengimo projektavimo užduotis yra nepatvirtinta, todėl jos pagrindu negalėjo būti rengiami projektai, o parengti projektai yra neteisėti. Projektuotojas negalėjo parengti projektą pagal neparengtą projektavimo užduotį, o atsakovas negalėjo išduoti Leidimą. Projekto rengimas nesant patvirtintos techninės užduoties, kurioje numatomi esminiai reikalavimai projektui, prieštarauja ne tik teisės aktams, bet ir bendram protingumo principui. Atsakovas atmetė pareiškėjo pateiktus projektinius pasiūlymus dėl žiedinės sankryžos neįrengimo remdamasis melagingais argumentais, vilkino informacijos pateikimą bei neteisėtai išdavė Leidimą projektui, kuris parengtas nesilaikant teisės aktų reikalavimų – projektinė užduotis neatitinka oficialiam dokumentui keliamų reikalavimų; suprojektuota žiedinė sankryža nėra numatyta techninėje užduotyje; žiedinės sankryžos įrengimui nėra jokio objektyvaus pagrindimo, projekte pakeista statybos rūšis iš kapitalinio remonto į rekonstrukciją.

2.3. Atsakovo teiginiai, jog žiedinė sankryža yra suprojektuota remiantis atlikto saugaus eismo audito išvadomis, yra neatitinkantys tikrovės, kadangi kelių saugumo audito pasiūlymuose nenurodyta apie būtinybę ir / ar tikslingumą įrengti žiedinę sankryžą. Atliekant eismo auditą nebuvo atlikti transporto srauto intensyvumo matavimai. Be to, Kelių saugumo audite nepasisakoma apie būtinybę įrengti žiedinę sankryžą, o pateikti 2007–2016 metų užregistruotų eismo įvykių duomenys tiesiogiai nurodo tik vieną įvykį, kuris buvo norimos įrengti žiedinės sankryžos zonoje. Neaišku, kurioje M. Jankaus gatvės vietoje įvyko Audito ataskaitos lentelėje 1.1 nurodyti įskaitiniai eismo įvykiai Nr. 3 ir Nr. 4 ir lentelėje 1.2 nurodytas eismo įvykis Nr. 10, todėl pateiktas eismo įvykių sąrašas nesudaro pagrindo projektuoti žiedinę sankryžą M. Jankaus–Sodų–Miško gatvių sankirtoje. Pagal parengtą Projektą, naujai suprojektuota žiedinė sankryža ir jos konstrukcijos elementai išeina už dabartinio gatvių tinklo ribų. Didelę žaliojo ploto, esančio M. Jankaus gatvės sankirtos su Sodų bei Miško gatvėmis, dalį numatyta išgrįsti trinkelėmis ir paversti pėsčiųjų taku. Numatoma įrengti naują gatvės konstrukcijos dalį ten, kur jos anksčiau nebuvo. Projektu yra keičiami pačios gatvės, kaip statinio, matmenys: plotis, aukštis, ilgis.

2.4. Vadovaujantis Orhuso konvencijos nuostatomis, akivaizdu, jog kėsinimasis į aplinkos apsaugą arba poveikis aplinkai yra pripažįstami kėsinimusi ir poveikiu į žmonių gerovę, į pagrindines žmogaus teises, įskaitant ir į teisę gyventi, o teisė kreiptis į teismus dėl šių teisių yra pamatinis Orhuso konvencijos principas. Orhuso konvencijos 2 straipsnio 5 dalyje (panašiai ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 22 punkte) nustatyta, kad suinteresuota visuomenė – tai visuomenė, kuriai daro įtaką arba gali daryti įtaką aplinkosaugos srityje priimami sprendimai arba kuri yra suinteresuota sprendimų priėmimo procesu; pagal šį apibrėžimą, nevyriausybinių organizacijų, padedančios spręsti aplinkosaugos problemas ir veikiančios pagal nacionalinių įstatymų reikalavimus, laikomos suinteresuotomis organizacijomis. Medžių grupės šalinimas Šilutės mieste įgyvendinant Projektą bei darbus vykdydamas remiantis Leidimu yra su aplinka susiję sprendimai, kurie sąlygoja būtent pareiškėjo vienijamų fizinių asmenų aplinkos būklę, gyvenimo, darbo ir poilsio sąlygas. Pareiškėjas, kaip

juridinis asmuo (teisinė fikcija), jungia Šilutės gyventojus, kurių dominuojantys pilnaverčio poilsio, rekreacijos, darbo bei gyvenamosios aplinkos poreikiai yra neatsiejami nuo Šilutės miesto gatvių infrastruktūros, želdinių, kurių teikiama estetika jie naudojami. Šilutės gyventojai turi teisėtą interesą bei lūkestį šių objektų funkcionalumo, kraštovaizdžio bei estetikos išsaugojimu bei puoselėjimu. Šios aplinkybės, be kita ko, papildomai sąlygoja pareiškėjo, kaip fizinius asmenis jungiančio juridinio asmens, subjektinę teisę ginant jį įkūrusių asmenų interesus.

2.5. Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta suinteresuotos visuomenės teisė įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 55 straipsnio 1 dalyje nustatyta blanketinė norma (įstatymų nustatytais atvejais) yra atskleista Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje, kurioje šie atvejai nustatyti taip: dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą. Pareiškėjas prašo kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą, jei teismui kyla abejonė, ar byloje taikytinos ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 2 punkto ir 55 straipsnio 1 dalies nuostatos, kiek jos tiesiogiai neužtikrina asmenų teisės kreiptis į teismą aplinkos apsaugos klausimais ginant viešąjį interesą, nepažeidžia Lietuvos Respublikos Konstitucijos 54 straipsnio 1 dalies, 6 straipsnio ir 138 straipsnio 3 dalies, o taip pat Orhuso konvencijos ir Aplinkos apsaugos įstatymo nuostatų.

2.6. Asociacija apie skundžiamą Leidimą sužinojo 2019 m. gegužės 15 d., gavusi atsakovo 2019 m. gegužės 15 d. raštą su Leidimu. Asociacija padavė skundą Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos skyriui (toliau – ir Komisija), prašydama panaikinti Leidimą ir Šilutės rajono savivaldybės mero 2019 m. vasario 25 d. raštą, kuriuo atsisakoma priimti projekcinį pasiūlymą dėl žiedinės sankryžos M. Jankaus gatvėje neįrengimo. Pareiškėjo reikalavimai dėl administracinių aktų panaikinimo buvo susiję su tuo pačiu atsakovo vykdomu Projektu. Komisija 2019 m. birželio 28 d. sprendimu iš dalies patenkino skundą. Ginčų komisija panaikino Šilutės rajono savivaldybės mero rašto Nr. R3-(2.1.19.)-951 dalį, o bylos dalį dėl reikalavimo panaikinti Leidimą nutraukė kaip nepriskirtiną Komisijos kompetencijai. Komisijai priėmus sprendimą, pareiškėjas nedelsiant kreipėsi į teismą su skundu dėl statybos leidimo panaikinimo. Skundą teismui padavė 2019 m. liepos 1 d., prašymą grindė tuo, jog suklydo dėl ginčo priskirtinumo teismui, terminą praleido nežymiai, skundą Komisijai rašė ne advokatas, prašė pripažinti, kad terminą praleido dėl svarbios priežasties, ir atnaujinti praleistą skundo padavimo teismui terminą.

3. Atsakovas Šilutės rajono savivaldybės administracija atsiliepime į pareiškėjo skundą prašė skundą atmesti. Atsakovas atsiliepime nurodė, kad:

3.1. Pareiškėjui skundžiamas aktas teisinių pasekmių nesukelia, jis nepagrindžia, kaip Leidimas pažeidžia ar pažeis jo subjektyvias teises ar įstatymų saugomus interesus. Teismų praktikoje dėl visuomenės narių teisės kreiptis į teismą remiantis Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 ir (ar) 3 dalies nuostatomis, organizacijos narių teisės ir įstatymų saugomi interesai gali būti apginti per pareiškėjui suteikiamus įgalinimus ginti viešąjį interesą. Tokioje byloje organizacija veikia savo vardu (kaip pareiškėjas), bet iš esmės dėl kitų asmenų (tiek esančių, tiek nesančių organizacijos nariais), visuomenės (jos dalies) ar valstybės teisėms ir teisėtiems interesams galbūt padaryto pažeidimo, kurio pašalinimas yra viešojo intereso reikalas. Pagal ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 2 punktą, 55 straipsnį, asmenų įgalinimai (teisė) ginti viešąjį interesą turi būti nustatyti įstatyme. Jeigu tokia teisė įstatymu nesuteikta, toks asmuo neturi teisės kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo, o teismas neturi pareigos nagrinėti tokio pareiškimo. Pareiškėjas ginčija statybą leidžiantį dokumentą, tačiau nei Lietuvos Respublikos statybos įstatymas, nei kiti įstatymai pareiškėjui nesuteikia teisės ginti viešąjį interesą,

skundžiant išduotą Leidimą. Statybos įstatymo 27 straipsnio 24 dalyje apibrėžtas asmenų, turinčių teisę kreiptis į teismą dėl statybą leidžiančio dokumento galiojimo panaikinimo, ratas, tarp kurių nėra subjekto, ginančio viešąjį interesą. Pareiškėjas nėra tinkamas subjektas kreiptis į teismą dėl statybą leidžiančio dokumento galiojimo panaikinimo. Remiantis Orhuso konvencija, pareiškėjas neturi teisės ginti viešąjį interesą.

3.2. Nesutinka su pareiškėjo argumentais, jog vykdant Projektą bus pašalinti medžiai, kurie nėra pripažinti šalintiniais, o žiedinės sankryžos įrengimas nenumatytas Projekte. Dalis M. Jankaus gatvėje esančių medžių turi būti pašalinti. Projekte nurodyta, kad medžiai, kurių nepavyks išsaugoti, bus atsodinti (Projekto 9 lapas), žiedinės sankryžos įrengimas taip pat numatytas Projekte (Projekto 6–9 lapai). Pareiškėjas, teigdamas, kad Leidimas išduotas neteisėtai, nekvestionuoja Projekto, kurio pagrindu statybos leidimas išduotas, teisėtumo, t. y. Projekto neginčija. Pareiškėjo pozicija, kad įgyvendinant Projektą bus padarytas poveikis aplinkai, yra nepagrįsta teisiniais argumentais, paremta vien tik prielaidomis. Iš skundo neaišku, kokiais pagrindais Leidimas pripažintinas neteisėtu ir naikintinu.

3.3. Pareiškėjas, būdamas rūpestingas ir atidus, nuo 2019 m. gegužės 15 d. turėjo galimybę laiku imtis galbūt pažeistų savo teisių gynybos, gauti reikalingą konsultaciją ir, nepažeisdamas termino, kreiptis teisminės gynybos. Aplinkybė, kad jis kreipėsi į netinkamas institucijas ar kitaip netinkamai gynė savo teises, teisinio išsilavinimo nebuvimas negali būti pripažinta svarbia aplinkybe atnaujinti praleistą terminą kreiptis į teismą. Pareiškėjas naudojami kvalifikuoto teisininko (advokato) pagalba, kuriam, kaip asmeniui, užsiimančiam teisine veikla, turėjo būti žinoma Leidimo apskundimo tvarka ir terminai. Pareiškėjas nepateikė objektyvių, nuo jo valios nepriklausančių priežasčių, sutrukdžiusių jam laiku kreiptis į teismą teisminės gynybos.

4. Atsakovas uždaroji akcinė bendrovė (toliau – ir UAB) „Šilutės šilumos tinklai“ atsiliepime į pareiškėjo skundą prašė bylą spręsti teismo nuožiūra. Nurodė, jog pareiškėjo skunde nurodyti argumentai nesusiję su jos kompetencija. Teigė, jog rekonstruojamose Martyno Jankaus, Sodų, Lauko, Miško gatvėse šilumos tinklų nėra, todėl papildomų sąlygų Projektų rengimui nenustatė.

5. Atsakovas Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – ir NVSC) atsiliepime į pareiškėjo skundą prašė bylą spręsti teismo nuožiūra. Nurodė, jog pareiškėjo skunde išdėstyti argumentai nepatenka į atsakovo kompetenciją.

6. Atsakovas akcinė bendrovė (toliau – ir AB) „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – ir ESO) atsiliepime į pareiškėjo skundą prašė skundą atmesti. Nurodė, jog Administracija pateikė suderinimui parengtą Projektą, kurio sprendiniai dėl elektros tinklų rekonstrukcijos atitiko ESO išduotas perkėlimo sąlygas. ESO, įvertinęs Projekto dalį dėl elektros tinklų rekonstravimo techninių sprendinių, šią Projekto dalį suderino. Derinti kitų Projekto sprendinių, tarp jų ir pareiškėjo nurodomų sprendinių dėl grupės medžių pašalinimo, ESO neturi nei teisės, nei pareigos. Pareiškėjui nei Statybos įstatymas, nei kiti įstatymai nesuteikia teisės ginti viešąjį interesą, skundžiant išduotą statybos leidimą. Pareiškėjas nėra tinkamas subjektas kreiptis į teismą dėl statybą leidžiančio dokumento galiojimo panaikinimo, todėl vien šiuo pagrindu pareiškėjo skundas turėtų būti atmestas.

7. Atsakovas viešoji įstaiga (toliau – ir VšĮ) „Plačiajuostis internetas“ atsiliepime į pareiškėjo skundą prašė skundą atmesti. Nurodė, jog pareiškėjas nėra tinkamas subjektas kreiptis į teismą dėl statybos leidimo panaikinimo ir tokiu būdu ginti viešąjį interesą.

8. Atsakovas Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – ir Departamentas) atsiliepime į pareiškėjo skundą prašė skundą atmesti.

9. Atsakovas nurodė, jog pareiškėjas nepagrindžia, kaip prašomas panaikinti statybą leidžiantis dokumentas konkrečiai pažeidžia jo teises ir teisėtus interesus. Pareiškėjas skunde neįvardijo konkretaus savo, kaip asociacijos, teisės ar teisėto intereso pažeidimo, patvirtinančio jo materialinį teisinį suinteresuotumą paduoti skundą teismui. Tai reiškia, kad jo valia yra nukreipta į viešojo intereso gynimą. Pareiškėjas, deklaruodamas, kad į teismą kreipėsi dėl pažeidimų aplinkosaugos srityje, nagrinėjamu atveju nepagrindė, jog ginčo statyba yra laikoma turinčia didelį poveikį aplinkai ar patenka į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatytą Planuojamos ūkinės veiklos, kurios poveikis aplinkai privalo būti vertinamas, rūšių sąrašą ar Planuojamos ūkinės veiklos, kuriai turi būti atliekama atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo rūšių, sąrašą. Departamento Klaipėdos skyrius 2018 m. sausio 3 d. išdavė specialiuosius paveldosaugos reikalavimus Projektui rengti. Departamento Klaipėdos skyrius 2019 m. kovo 6 d. nepritarė Projektui bei pagal kompetenciją pateikė pastabas. Atsižvelgdamas į tai, kad Projekto sprendiniai buvo pakoreguoti pagal Departamento Klaipėdos skyriaus 2019 m. kovo 6 d. pateiktas pastabas bei jo 2018 m. sausio 3 d. išduotus specialiuosius paveldosaugos reikalavimus, Departamento Klaipėdos skyrius 2019 m. kovo 22 d. pritarė Projektui.

10. Atsakovas valstybės įmonė Lietuvos automobilių kelių direkcija (toliau – ir Kelių direkcija) atsiliepiame į pareiškėjo skundą prašė skundą atmesti.

11. Atsakovas nurodė, jog į Projekto tikrinančių subjektų sąrašą Kelių direkcija buvo įtraukta tuo pagrindu, kad viena iš rekonstruojamų Šilutės miesto gatvių jungiasi su valstybinės reikšmės keliu. Martyno Jankaus – Miško – Sodu gatvių sankirtoje sankryžos įrengimas yra tiek už valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 165, tiek už jo apsaugos zonos ribų. Tai lemia, kad Kelių direkcija, kaip valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 165 valdytoja, neturėjo prerogatyvos vertinti vietinės reikšmės kelių projektavimo sprendinių, nes Kelių direkcijos kompetencija projekto vertinimo procese baigėsi vietinės reikšmės kelio jungimosi su valstybinės reikšmės keliu vietoje. Ginčo Projektu nebuvo numatyta nei valstybinės reikšmės kelio (jo atkarpos ar šioje vietoje esančios sankryžos) rekonstrukcija, nei kapitalinis remontas. Kelių direkcija, patikrinusi ginčo Projekto dalį vietinės reikšmės kelio gretimybės su valstybinės reikšmės keliu aspektu, nenustatė Projekto neatitikties Statybos įstatymo ir kitiems teisės aktams. Kelių direkcija neturėjo įgalinimų ir kompetencijos vertinti vietinės reikšmės kelių (miesto gatvių) rekonstrukcijos Projekto sprendinių, todėl 2018 m. spalio 30 d. paskelbė apie pritarimą statinio Projektui IS „Infostatyba“. Kelių direkcijos duotas pritarimas statinio projektui nepažeidžia teisės aktų reikalavimų.

II.

12. Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmai 2020 m. vasario 11 d. sprendimu patenkino pareiškėjo prašymą ir atnaujino praleistą skundo padavimo terminą, atmetė pareiškėjo asociacijos „SOS Šilutės medžiai“ skundą dėl Šilutės rajono savivaldybės administracijos 2019 m. kovo 25 d. leidimo rekonstruoti statinį (-ius) Nr. LRS-37-190325-00012, išduoto Martyno Jankaus, Lauko, Miško, Sodo gatvių Šilutės mieste rekonstravimo projektui, panaikinimo, netenkino pareiškėjo prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo.

13. Teismas nustatė, kad administracinės bylos dalykas – Šilutės rajono savivaldybės administracijos 2019 m. kovo 25 d. leidimo rekonstruoti statinį (-ius) Nr. LRS-37-190325-00012, išduoto Martyno Jankaus, Lauko, Miško, Sodo gatvių Šilutės mieste rekonstravimo projektui, teisėtumo ir pagrįstumo nustatymas.

14. Teismas, vertindamas pareiškėjo prašymą atnaujinti praleistą terminą paduoti skundą teismui, vadovavosi ABTĮ 29 straipsnio 1 dalimi, 30 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) praktika. Teismas nustatė, jog apie skundžiamą Leidimą pareiškėjas sužinojo 2019 m. gegužės 15 d. Komisijoje 2019 m. birželio 6 d. priimtas pareiškėjo 2019 m. birželio 4 d. patikslintas skundas dėl Leidimo panaikinimo. Komisija 2019 m. birželio 28 d. sprendimu pareiškėjo skundą patenkino iš dalies, panaikino Šilutės rajono savivaldybės mero rašto Nr. R3-(2.1.19.)-951 dalį, o bylos dalį dėl reikalavimo panaikinti statybos leidimą nutraukė kaip nepriskirtiną Komisijos kompetencijai. Skundą teismui dėl Leidimo panaikinimo pareiškėjas padavė 2019 m. liepos 2 d., praleidęs skundo padavimo teismui terminą. Iš šių duomenų teismas nustatė, jog pareiškėjas nedelsė, buvo rūpestingas, siekė operatyviai ginti galbūt pažeistas teises, tačiau paduodamas skundą suklydo dėl ginčą nagrinėjančios institucijos, nes skundą padavė Komisijai, o ne teismui. Nepaneigta pareiškėjo nurodyta aplinkybė, jog skundą Komisijai parengė ne advokatas. Tuo atveju, jeigu Komisija būtų atsisakiusi priimti pareiškėjo skundo reikalavimo dalį dėl Leidimo panaikinimo, pareiškėjas būtų galėjęs paduoti skundą teismui nepraleidęs termino. Komisija tik galutiniu sprendimu pasisakė dėl skundo nepriskirtinumo jos kompetencijai ir šiais veiksmais suklaidino pareiškėją, dėl to pareiškėjas laiku nepadavė skundo teismui. Teismas, įvertinęs nurodytas aplinkybes, nusprendė, jog skundo padavimo terminas praleistas dėl svarbios priežasties, todėl, vadovaudamasis teisingumo, sąžiningumo kriterijais, tenkino prašymą atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą (ABTĮ 30 str.).

15. Teismas nurodė, kad, pagal ABTĮ 3, 5 ir 55 straipsnius, administracinis teismas sprendžia viešojo administravimo srities ginčus pagal suinteresuoto subjekto kreipimąsi į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas arba įstatymų nustatytais atvejais pagal įstatyme nustatytų subjektų kreipimąsi į teismą, kad būtų apgintas viešasis interesas arba apgintos valstybės, savivaldybės ir asmenų teisės bei įstatymų saugomi interesai. Tiek ginant savo teisę, tiek ginant viešąjį interesą yra svarbus į teismą besikreipiančio asmens teisinio suinteresuotumo nustatymas. Teisiniu suinteresuotumui konstatuoti gali pakakti to, kad teismo sprendimas tiesiogiai ar netiesiogiai gali paveikti pareiškėjo teisinį statusą, jo teises ir pareigas, teisėtus interesus. Proceso šalies suinteresuotumo klausimas yra susijęs su viena iš ABTĮ 33 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų procesinių prielaidų ir sąlygų kreiptis į teismą, būtent su tuo, ar skundas (prašymas, pareiškimas) nėra nenagrinėtinas teismų šio įstatymo nustatyta tvarka. Šis vertinimas svarbus ypač tais atvejais, kai suinteresuotumas nėra akivaizdus. Skunde pareiškėjas nekonkretizavo subjektinio suinteresuotumo siekdamas pradėti procesą ginčijant administracinį aktą – Leidimą, todėl priėmus jo skundą buvo suteikta galimybė pagrįsti savo teisinį suinteresuotumą, nurodant, kaip pažeistos ir kaip būtų apgintos jo teisės ir ar jis turi teisę ginti viešąjį interesą.

16. Teismas pabrėžė, kad ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 2 punkte ir 55 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos teisės normos suponuoja išvadą, jog viešieji interesai yra ginami tik įstatymų nustatytais atvejais ir tik įstatymuose numatytiems subjektams kreipiantis į teismą. Tokia išvada sietina su tuo, jog pareiškėjas, kuris kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo, gina ne jam pačiam priklausančią subjektinę teisę, o Konstitucijos saugomą interesą, priklausančią visuomenei ar jos daliai. Viešojo intereso gynimu galbūt daroma intervencija į susiformavusius teisinius santykius bei kitų asmenų subjektinės teises, viešojo intereso gynimas pasižymi tam tikra specifika, *inter alia* (be kita ko), baigtiniu sąrašu subjektų, galinčių kreiptis į teismą, kad būtų apgintas viešasis interesas.

17. Remdamasis Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro išrašo duomenimis, teismas nustatė pareiškėjo asociacijos „SOS Šilutės medžiai“ tikslus: aplinkos apsauga, kultūros vertybių apsauga, viešojo intereso gynimas, visuomenės informavimas ir švietimas aplinkos apsaugos

srityje, rūpinimasis bendruomenės veiklos teritorijos aplinka ir kt. Pareiškėjas skunde nekonkretizuoja subjektinių teisių pažeidimo skundžiamu Leidimu, tačiau siekia jo panaikinimo gindamas viešąjį interesą. Teismas, išanalizavęs Statybos įstatymo 27 straipsnio 24 dalį, pažymėjo, jog dėl statybą leidžiančio dokumento galiojimo panaikinimo į teismą turi teisę kreiptis tik tie subjektai, kurių teisės ir teisėti interesai pažeidžiami ir šių asmenų skundų ar pranešimų pagrindu arba savo iniciatyva šioje teisės normoje išvardintos institucijos, asociacijoms nėra numatyta teisė kreiptis į teismą dėl statybą leidžiančio dokumento galiojimo panaikinimo. Teisės normoje nurodytos institucijos – Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ar statinio saugos ir paskirties valstybinės priežiūros institucijos – skundų ar pranešimų pagrindu arba savo iniciatyva gali kreiptis į teismą dėl statybos leidimo panaikinimo, kiek tai yra susiję su šių institucijų kompetencija, taip pat numatyta, kad tik šios institucijos gali kreiptis į prokuratūrą ar į teismą dėl viešojo intereso gynimo. Statybos įstatymas nesuteikia pareiškėjui – Asociacijai – teisės kreiptis į teismą dėl statybos leidimo panaikinimo ginant viešąjį interesą.

18. Dėl pareiškėjo argumentų, jog jis gali inicijuoti ginčą vadovaudamasis Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalimi, teismas nurodė, jog šioje teisės normoje numatyta, kad suinteresuota visuomenė turi teisę Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą. Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 22 punkte reglamentuota, jog suinteresuota visuomenė – vienas arba daugiau fizinių ar juridinių asmenų, kuriems daro arba gali daryti poveikį sprendimai, veiksmai ar neveikimas aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje arba kurie yra suinteresuoti šių sprendimų procesu. Pagal įstatymo sąvoką asociacijos ir kiti viešieji juridiniai asmenys (išskyrus valstybės ar savivaldybės, jų institucijų įsteigtus juridinius asmenis), kurie įsteigti teisės aktų nustatyta tvarka ir skatina aplinkos apsaugą, visais atvejais laikomi suinteresuotais asmenimis. Teismas sutiko su atsakovo Šilutės rajono savivaldybės administracijos argumentais, jog pareiškėjas, kreipdamasis į teismą ir grįsdamas savo teisę ginti viešąjį interesą aplinkos apsaugos srityje Orhuso konvencijos 9 straipsniu, privalėjo įrodyti, jog ginčijamo leidimo pagrindu vykdoma statyba patenka į Orhuso konvencijos I priedo 1–19 dalyse nurodytos veiklos rūšis, tačiau šių sąlygų nepagrindė. Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalis gali būti tiesiogiai taikoma tik sprendimams, veiksams ar neveikimui, patenkančiam į Orhuso konvencijos 6 straipsnio taikymo sritį. Orhuso konvencijos 6 straipsnis taikytinas priimant sprendimus, ar leisti Orhuso konvencijos I priede išvardytas planuojamos veiklos rūšis. Teismas nusprendė, jog pareiškėjas negali grįsti savo teisės ginti viešąjį interesą Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalimi, nes ginčijamas atvejis dėl veiklos pobūdžio ir masto nepatenka į Orhuso konvencijos 6 straipsnio veikimo sritį. LVAT, taikydamas Orhuso konvencijos nuostatas, yra konstatavęs, jog nevyriausybinė organizacija tam, kad ji būtų laikoma suinteresuota visuomene Orhuso konvencijos prasme, be kitų reikalavimų, taip pat turi padėti spręsti aplinkosaugos problemas, skatinti aplinkos apsaugą ir atitikti reikalavimus pagal nacionalinę teisę, veikti pagal nacionalinių įstatymų reikalavimus. Iš pareiškėjo atstovo paaiškinimų apie Asociacijos veiklos pobūdį matyti, jog jis šių reikalavimų neatitinka.

19. Teismas, spręsdamas, ar skundžiamas Leidimas pažeidžia pareiškėjo ir jo narių subjektines teises ir teisėtus interesus, nurodė, jog pareiškėjas skunde neįvardija, kokias teises pasekmes jam sukelia skundžiamas Leidimas, koku būdu Asociacijos narių teises pažeis atliekami statybos darbai. Pareiškėjui abstrakčiai argumentuojant, kad jis siekia aplinkos apsaugos tikslų ir teigiant, kad įgyvendinant Projektą bus padarytas poveikis aplinkai, tačiau

skunde nenurodant argumentų, susijusių su aplinkos apsaugos klausimais, nenurodant, kokiū būdu žiedinės sankryžos įrengimas padarys neigiamą poveikį aplinkai, miestui, nėra pagrindo pripažinti jo teisių pažeidimą tuo aspektu. Pareiškėjo patikslinto skundo argumentai, kuriais jis grindžia Leidimo neteisėtumą, yra susiję su procedūromis, priimant Leidimą, o ne su aplinkos apsaugos klausimais (pvz., kad projektavimo užduotis yra nepatvirtinta, todėl jos pagrindu negalėjo būti rengiami projektai, nepatvirtintos projektavimo užduoties pagrindu projektuotojas parengė projektą, išdavė skundžiamą statybos leidimą rekonstruoti ir kt.). Pareiškėjas, teigdamas, kad, įrengiant žiedinę sankryžą, bus pašalinti medžiai, nepateikia įrodymų, dėl kokių priežasčių jie negali būti šalinami ir vietoj jų negalima atsodinti kitų želdinių. Teismas, įvertinęs nurodytas aplinkybes, nusprendė, jog pareiškėjas nepagrindė savo (Asociacijos) ir jos narių galimo teisių pažeidimo ir suinteresuotumo, susijusio su aplinkos apsauga, todėl nėra pagrindo spręsti, jog skundžiamas administracinis aktas tiesiogiai ar netiesiogiai gali paveikti pareiškėjo teisinį statusą, jo teises ir pareigas, teisėtus interesus.

20. Nagrinėjamoje byloje teismui nekilo abejonų dėl ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 2 punkto ir 55 straipsnio 1 dalies nuostatų taikymo, jų aiškumo ir atitikties Konstitucijai, todėl nurodė, kad nėra pagrindo tenkinti pareiškėjo prašymą kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl teisės aktų ištyrimo.

21. Teismas, nustatęs, kad pareiškėjo skundžiamas Leidimas jam tiesiogiai nesukelia teisinių pasekmių ir nepažeidžia jo teisių ir pareigų, jis negali inicijuoti ginčo teisme, atmetė pareiškėjo skundą kaip nepagrįstą. Teismas pažymėjo, kad, nustačius, jog įstatymai nesuteikia pareiškėjui teisės kreiptis į teismą dėl skunde nurodomo viešojo intereso gynimo, byla nutraukiama, tačiau nagrinėjamo atveju ginčas išspręstas įvertinus pareiškėjo subjekcinį teisinį suinteresuotumą, todėl skundas atmetamas. Atmetus pareiškėjo skundą, patirtos bylinėjimosi išlaidos nepriteistinos.

III.

22. Pareiškėjas padavė apeliacinį skundą, kuriuo prašo panaikinti Regionų apygardos administracinio teismo 2020 m. vasario 11 d. sprendimą, kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu išaiškinti, ar ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 2 punkto ir 55 straipsnio 1 dalies nuostatos, kiek jos tiesiogiai neužtikrina asmenų teisės kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais ginant viešąjį interesą, nepažeidžia Konstitucijos 54 straipsnio 1 dalies, 6 straipsnio, 30 straipsnio 1 dalies, 109 straipsnio 1 dalies, 124 straipsnio bei 138 straipsnio 3 dalies, o taip pat Orhuso konvencijos nuostatų, perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Pareiškėjas apeliaciniame skunde nurodo, kad:

22.1. Pirmosios instancijos teismo sprendimu iš esmės yra pažeista konstitucinė teisė, užtikrinanti, kad tik teismas Lietuvos Respublikoje vykdo teisingumą, kad kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į teismą. Šios teisės sąlygoja tiek asmens teisę, kad teisinis ginčas būtų išnagrinėtas teisme priimant sprendimą dėl ginčo esmės, tiek ir teismų konstitucinę priedermę vykdant teisingumą išspręsti ginčą dėl teisės. Taip pat pažeista Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje (toliau – ir EŽTK) nustatyta teisė į teisingą procesą, nes procesas negali būti pripažįstamas teisingu, jeigu juo išvengiama pasisakyti dėl teisinio ginčo esmės.

22.2. Pagal Projektą, rekonstruojant numatytos teritorijos infrastruktūrą, numatyta įrengti žiedinę sankryžą ir pašalinti ženklų grupę želdinių (gatvės medžių), tačiau atliktoje saugaus eismo audito išvadoje nenurodyta, kad toje vietoje būtų būtina ir tikslinga įrengti žiedinę sankryžą (tokias aplinkybes nustatė ir Komisija 2019 m. birželio 28 d. sprendime). Atlikus dėl žiedinės sankryžos įrengimo numatytą pašalinti želdinių būklės ekspertizę, paaiškėjo, kad šie želdiniai pagal jų būklę nėra pripažinti šalintiniais. Taip pat paaiškėjo esminiai procedūriniai pažeidimai, kurie padaryti rengiant Projektą. Skundžiamas Leidimas dėl pastebėtų Projekto neatitikimų teisės aktų reikalavimams (įskaitant jo išdavimo procedūras) pažeidžia ne tik

pareiškėjo interesus, bet ir viešosios teisės normas, kėsinaisi į aplinką bei kraštovaizdį, o tai reiškia, kad pažeidžia ir viešąjį interesą. Atsakovas atmetė pareiškėjo pateiktus projektinius pasiūlymus dėl žiedinės sankryžos neįrengimo remdamasis melagingais argumentais, vilkino informacijos pateikimą bei neteisėtai išdavė Leidimą projektui, kuris parengtas nesilaikant teisės aktų reikalavimų – projektinė užduotis neatitinka oficialiam dokumentui keliamų reikalavimų; suprojektuota žiedinė sankryža nėra numatyta techninėje užduotyje; žiedinės sankryžos įrengimui nėra jokio objektyvaus pagrindimo.

22.3. Pareiškėjas 2019 m. lapkričio 28 d. patikslintu skundu, be kita ko, papildė skundo reikalavimus, prašydamas: 1) panaikinti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos 2019 m. spalio 29 d. raštą Nr. (16.2)2D-13943; 2) panaikinti Šilutės rajono savivaldybės administracijos 2019 m. spalio 31 d. raštą R3-(4.1.12.)-5934. Abu šie papildomi reikalavimai neatsiejamai susiję su ginčo esme bei ginčo dalyku ir dėl abiejų jų buvo kreipiamasi nepraleidus įstatymo nustatyto vieno mėnesio termino. Tačiau teismas 2019 m. gruodžio 5 d. neskundžiama nutartimi nutarė atsisakyti priimti pareiškėjo patikslinto skundo dalį dėl minėtų reikalavimų, nes patikslintas skundas su šiais reikalavimais paduotas praėjus keturiolikai dienų nuo atsakovo Šilutės rajono savivaldybės administracijos pateikto atsiliepinimo. Tačiau toks atsisakymas yra nepagrįstas, nes Administracija atsiliepinimą į skundą pateikė 2019 m. rugsėjo 10 d., t. y., kai naujai skundžiami administraciniai aktai dar net nebuvo priimti. Todėl ABTĮ 50 straipsnio 3 dalyje nustatytas keturiolikos dienų terminas negalėjo būti skaičiuojamas nuo šio atsiliepinimo momento, nes dar neegzistavo pats naujų reikalavimų ginčo dalykas. Ta pačia teismo nutartimi buvo įtraukti papildomi atsakovai, kurie vėliau pateikė ir savo atsiliepinimus. Todėl pareiškėjui pateikiant patikslintą skundą ABTĮ 50 straipsnio 3 dalyje nustatytas terminas net ir negalėjo būti laikomas praleistu, kadangi kitų atsakovų atsiliepinimai byloje dar nebuvo pateikti. Tuo metu pareiškėjo teisė pateikti patikslintą skundą per 14 dienų nuo atsiliepinimo pareiškimo negalėtų būti laikoma pasibaigusia, kol pareiškėjas neturėjo galimybės sužinoti visų atsakovų atsiliepinimų motyvų. Tarp ABTĮ 29 straipsnio 1 dalies ir 50 straipsnio 3 dalies teisės normų kai kuriais atvejais atsiranda terminų konkurencijos problema. Visų pirma, teisės normų konkurencija atsiranda tuo atveju, kai vykstančiame teisminiame procese pareiškėjas siekia užginčyti su byla susijusį naujai priimtą administracinį aktą. Ir antra, teisės normų konkurencija atsiranda ir tuo atveju, kai vykstančiame teisminiame procese pareiškėjas iš atsiliepinimo naujai sužino apie anksčiau priimtą administracinį aktą. Abiem šiais atvejais, taikant trumpesnę, t. y. 14-os (o ne 30-ies) dienų terminą, yra susiaurinamos asmenų subjektinės teisės, kurios atsirado iš konkrečios teisės normos, nustatančios 30 dienų terminą paduoti skundą administraciniam teismui. Toks teisės aiškinimas negali būti suderinamas su teise į teisingą procesą, kadangi taikant trumpesnę terminą asmuo praranda kita teisės norma įgytą subjektinę teisę ir gali būti objektyviai suklaidintas teisinio reguliavimo. Tai nesuderinama su teisinės valstybės paskirtimi.

22.4. Teismo 2019 m. liepos 11 d. nutartimi, kuria pareiškėjui buvo nustatyti skundo trūkumai, pareiškėjui buvo suteikta galimybė pagrįsti savo teisinį suinteresuotumą nurodant, kaip pažeistos ir kaip būtų apgintos jo teisės. Pareiškėjas per nustatytą terminą pateikė patikslintą skundą, o teismas 2019 m. rugpjūčio 27 d. nutartimi šį skundą priėmė. Priimdamas šį skundą, teismas, be kita ko, konstatavo, kad pareiškėjas pateikė patikslintą skundą, kuriuo iš esmės ištaisė 2019 m. liepos 11 d. teismo nutartyje nurodytus skundo trūkumus ir skundą priėmė. Teismas sprendime nurodydamas, kad pareiškėjas skunde nekonkretizavo subjektinio suinteresuotumo, siekdamas pradėti procesą ginčijant statybos leidimą rekonstruoti kelius (gatves), ir taip konstatuodamas pareiškėjo teisinio suinteresuotumo trūkumą kaip pagrindą skundui atmesti, neužtikrino byloje teisinio apibrėžtumo laikymosi, o toks motyvas tapo siurpriziniu.

22.5. Teismas skundžiamame sprendime nurodė, kad LVAT, taikydamas Orhuso konvencijos nuostatas, yra konstatavęs, jog nevyriausybinė organizacija tam, kad ji būtų laikoma suinteresuota visuomene Orhuso konvencijos prasme, be kitų reikalavimų taip pat turi padėti spręsti aplinkosaugos problemas, skatinti aplinkos apsaugą ir atitikti reikalavimus pagal nacionalinę teisę, veikti pagal nacionalinių įstatymų reikalavimus. Teismas be jokio teisinio pagrindo konstatavo, kad iš pareiškėjo atstovo paaiškinimų apie asociacijos veiklos pobūdį matyti, jog pareiškėjas šių reikalavimų neatitinka. Toks teismo motyvas taip pat yra siurprizinis ir visiškai nepagrįstas. Naujai pateiktais įrodymais patvirtinama, kad pareiškėjas, vykdydamas savo įstatuose nustatytas funkcijas, aplinkosaugos srityje aktyviai veikia nuo 2018 m. balandžio mėnesio (iš pradžių veikė kaip pilietinis visuomeninis judėjimas, nuo 2018 m. liepos 26 d. – kaip oficialiai įregistruota asociacija), siekdamas, kad, vykdant Šilutės istorinės dalies kraštovaizdžio tvarkymo projektą, centrinėje gatvėje būtų išsaugoti brandūs sveiki medžiai (pareiškėjo iniciatyva į projektą buvo įtraukti kvalifikuoti specialistai dendrologai mokslininkai, po kurių atliktos ekspertizės Šilutės savivaldybės administracija šalinamų medžių skaičių sumažino nuo 260 iki 120). Pareiškėjas inicijavo senųjų Šilutės evangelikų liuteronų kapinių įtraukimą į valstybės saugomų kultūros vertybių registrą ir tokiu būdu išgelbėjo istorines kapavietes bei beveik seniausius Šilutėje išlikusius brandžius medžius, atlikęs savarankiškus tyrimus, atskleidė savivaldybės užsakyto triukšmo ir taršos vertinimo trūkumus ir taip pasiekė, kad būtų sustabdytas Šilutės K. Kalinausko gatvės rekonstrukcijos projekto, kuriuo buvo numatyta išpjauti 22 medžius bei nutiesti naują intensyvaus eismo gatvę pro Žibų pradinę mokyklą, įgyvendinimas, kovoja dėl pagal naują projektą ketinamų išpjauti 36 medžių Šilutės Šyšos kilpos parke, pareiškėjo iniciatyva surinkti suinteresuotos visuomenės parašai bei savivaldybės institucijai pateiktas reikalavimas atlikti privalomą želdinių būklės ekspertizę, vykdo nuolatinę visuomeninę kontrolę siekdamas kad įgyvendinant naujus rekonstrukcijos projektus Šilutės mieste būtų sunaikinta bei pažeista kuo mažiau saugomų želdinių. Nurodo, kad po derybų su Šilutės savivaldybe pareiškėjui pavyko išgelbėti istorinį apie 130 metų senumo maumedį, kurį Šilutės savivaldybės administracija buvo pažymėjusi kaip šalintiną, pateikė pastabas Aplinkos ministerijai Orhuso konvencijos nacionalinei įgyvendinimo ataskaitai bei dalyvavo Aplinkos ministerijos organizuojuose nevyriausybinių organizacijų susitikimuose su Aplinkos ministerijos atstovais, veda aktyvią gamtosauginę agitaciją savo facebook puslapyje „SOS Šilutės medžiai“, rašo straipsnelius gamtosaugos klausimais vietos laikraštyje „Šilo karčema“, organizuoja jaunų Šilutės miesto sodinukų laistymą vasaros karščių metu, kadangi šios funkcijos neatlieka miesto seniūnijos darbuotojai, organizuoja visuomeninį medžių kamienų apsaugų įrengimą gelbėjant jaunus medelius nuo mechaninių pažeidimų, jas nuolat prižiūri bei keičia. Pareiškėjo veikimą aplinkosaugos srityje patvirtina ir vieša socialiniuose tinkluose skelbiama informacija. Tiek Orhuso konvencijos, tiek Aplinkos apsaugos įstatymo nuostatos, kuriomis apibrėžiamas visuomeninių organizacijų, kaip suinteresuotos visuomenės, subjektiškumas, nustato tik formalius kriterijus, kurie nesuteikia diskrecijos nepripažinti nevyriausybinių organizacijos subjektiškumo, kai toks asmuo yra įsteigtas teisėtai ir akivaizdžiai veikia aplinkos apsaugos srityje.

22.6. Nagrinėjamu atveju patenkinus skundą tiek atsakovai, tiek pareiškėjas būtų sugrąžinti į Projekto nagrinėjimo stadiją. Todėl teismo sprendimas, objektyviai vertinant, netiesiogiai paveiktų jo teises ir pareigas, kadangi sudarytų sąlygas dalyvauti Projekto svarstymo stadijoje nustatyta tvarka teikiant pasiūlymus ir dalyvaujant jų svarstyme. Be to, teismo sprendimas, kurio prašo pareiškėjas, visiškai atitinka pareiškėjo, kaip teisėtai ir aktyviai aplinkos srityje veikiančios nevyriausybinių organizacijos, veiklos tikslus, kuri, be kita ko, vienija šios organizacijos veiklą palaikančius Šilutės gyventojus.

22.7. Teismas, nagrinėdamas pareiškėjo teisę inicijuoti ginčą remiantis Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalimi, nenurodė jokių motyvų, kodėl ši konkreti teisės norma neužtikrina pareiškėjo teisės kreiptis į teismą. ABTĮ 55 straipsnio 1 dalyje taip pat nustatyta blanketinė norma (įstatymų nustatytais atvejais) yra atskleista Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje, kurioje šie atvejai yra nustatyti – dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą. Todėl šių teisės normų sisteminis aiškinimas užtikrina asmenų teisę kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo. Taip pat šios teisės nepaneigia ir teismo taikyta Statybos įstatymo 27 straipsnio 24 dalyje nustatyta teisės norma, numatanti, jog kreiptis į teismą dėl statybą leidžiančio dokumento galiojimo panaikinimo turi teisę asmenys, kurių teisės ir teisėti interesai pažeidžiami. Būtent remiantis teisėtų interesų buvimu sisteminio teisės aiškinimo kontekste pareiškėjas taip pat yra asmuo, kuriam ši teisė yra suteikta Statybos įstatymo 27 straipsnio 24 dalimi. Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 22 punkte numatyta suinteresuotos visuomenės sąvoka. Akivaizdu, jog pareiškėjas yra suinteresuota visuomenė, kuri rodo pakankamą suinteresuotumą (Orhuso konvencijos 9 str. 2 d. a p.) tiek pagal minėtas nacionalinės teisės normas, tiek pagal faktinę situaciją. Pakankamas suinteresuotumas ir kokios nors teisės pažeidimas nustatomi remiantis nacionalinių įstatymų nuostatomis ir turint tikslą suteikti suinteresuotai visuomenei plačias galimybes kreiptis į teismus pagal šią Konvenciją. Todėl dėl a punkto pakanka bet kokios 2 straipsnio 5 dalyje nustatytus reikalavimus atitinkančios nevyriausybinių organizacijų suinteresuotumo; dėl b punkto – tokios organizacijos taip pat turi teisę pareikšti apie savo teisių pažeidimus. Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalies nuostata apibrėžia pareiškėjo suinteresuotumą ir teisę kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo. Todėl pareikštas skundas dėl jo viešojo intereso gynimo pobūdžio bei aplinkosauginio pobūdžio yra susijęs tiek su pareiškėjo interesu, išplaukiančiu iš jo veiklos tikslų, tiek ir iš jo subjektinės teisės dalyvaujant procedūrose bei rodant pakankamą suinteresuotumą sprendimų priėmimo procesu.

22.8. Orhuso konvencijos 2 straipsnio 5 dalyje (panašiai ir Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 22 punkte) nustatyta, kas yra suinteresuota visuomenė. Tiek pagal Aplinkos apsaugos įstatymo, tiek pagal Orhuso konvencijos apibrėžtis asmenys, kuriems daro įtaką arba gali daryti įtaką aplinkosaugos srityje priimami sprendimai arba kurie yra suinteresuoti sprendimų priėmimo procesu, yra pripažįstami suinteresuota visuomene, o atitinkami juridiniai asmenys – suinteresuotomis organizacijomis.

22.9. Teismo motyvai, kad pareiškėjo skundo argumentai, kuriais jis grindžia statybos leidimo neteisėtumą, yra susiję su procedūromis priimant statybos leidimą, o ne su aplinkos apsaugos klausimais, taip pat, jog pareiškėjas, teigdamas, kad, įrengiant žiedinę sankryžą, bus pašalinti medžiai, nepateikia įrodymų, dėl kokių priežasčių jie negali būti šalinami ir vietoj jų negalima atsodinti kitų želdinių, yra nepagrįsti. Oficialiai skelbiamais tyrimais įrodyta, kad 70 proc. anglies, esančios medžio kamiene, sukaupiama antroje medžio gyvenimo pusėje, kuo medis brandesnis, tuo daugiau anglies kasmet savyje kaupia, tuo būdu bręsdamas medis įgyja savybę vis našiau valyti orą, pasisavinti anglies dvideginį ir išskirti deguonį (2014 m. kovo 6 d. mokslinis žurnalas „Nature“, N. L. Stephenson, A. J. Das, A. M. Zavala „Rate of tree carbon accumulation increases continuously with tree size“). Teismo argumentai prieštarauja bylos duomenims, kurie patvirtina, kad, įgyvendinant Projektą, būtų pašalinti 11 brandžių medžių ir pasodinti tik 4 nauji medeliai. Neturint specialistų išvadų, vertinamasis kriterijus šiuo atveju negalėtų būti taikomas kaip motyvas sprendžiant teisės klausimą, bylos duomenys tik patvirtina Projekto tiesioginį ryšį su jo poveikiu aplinkai.

22.10. Teismas sprendė, jog pareiškėjas negali grįsti savo teisės ginti viešąjį interesą Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalimi, nes ginčijamas atvejis dėl veiklos pobūdžio ir masto nepatenka į konvencijos 6 straipsnio veikimo sritį. Skundžiamame sprendime pateikti motyvai iš dalies

atitinka LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos sprendime administracinėje byloje Nr. A-520-211/2013 pateiktą išaiškinimą, jog, vadovaujantis Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalimi, visuomenės, kuriai daro ar gali daryti įtaką aplinkos srityje priimami sprendimai arba kuri yra suinteresuota sprendimų aplinkos srityje priėmimo procesu (suinteresuota visuomenė), nariai, siekdami teisiškai užginčyti sprendimo, veiksmo ar neveikimo, patenkančio į Orhuso konvencijos 6 straipsnio taikymo sritį, teisėtumą, nacionalinės teisės aktuose nustatyta tvarka turi teisę kreiptis į teismą dėl priimto sprendimo pakartotinio nagrinėjimo. Tačiau toks skundžiamame sprendime pateiktas teisės aiškinimas nėra pagrįstas autentiško Konvencijos teksto analize bei sisteminiu viso Orhuso konvencijos teksto aiškinimu, kurio įvadinė dalis pačią Orhuso konvencijoje nustatytą teisę kreiptis į teismus daro universalialia, o tokios teisės ribojimą valstybės lygiu – neatitinkančia Orhuso konvencijos dvasios nuostata (pozicija). Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalyje yra užtikrinama, kad atitinkami visuomenės atstovai turėtų teisę kreiptis dėl priimtų sprendimų pakartotinio nagrinėjimo teisme siekiant teisiniu ir procesiniu požiūriu užginčyti bet kokio sprendimo teisėtumą, veiksmus arba neveikimą, nepažeidžiant 6 straipsnio nuostatų. Taigi Konvencijos 9 straipsnyje nustatyta teisė kreiptis į teismus nepažeidžiant 6 straipsnio nuostatų, 9 straipsnyje nustatytos teisės perkėlimas į 6 straipsnio taikymo sritį nėra nustatytas. Remiantis Orhuso konvencijos nuostatomis, akivaizdu, jog kėsinimasis į aplinkos apsaugą arba poveikis aplinkai yra pripažįstami kėsinimusi ir poveikiu į žmonių gerovę, į pagrindines žmogaus teises, įskaitant ir į teisę gyventi. Tuo metu teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais įgyvendinimas Orhuso konvencijoje (taip pat atitinkamose nacionalinės teisės nuostatose) nėra siejamas su galimo aplinkosauginio pažeidimo įtaka pareiškėjų subjektyvinėms teisėms – tai esminė nuostata, kuri išplaukia iš Orhuso konvencijos dvasios bei šio tarptautinio teisinio reguliavimo atsiradimo esmės.

22.11. Byloje pagrįstai keliama abejonė, ar teismo taikytos proceso ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 2 punkto ir 55 straipsnio 1 dalies teisės normos, kiek jos tiesiogiai neužtikrina fizinių asmenų teisės kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais ginant viešąjį interesą, nepažeidžia Konstitucijos 54 straipsnio 1 dalies, 6 straipsnio, 30 straipsnio 1 dalies, 109 straipsnio 1 dalies, 124 straipsnio bei 138 straipsnio 3 dalies, o taip pat Orhuso konvencijos nuostatų. Todėl buvo pagrindas kreiptis į Konstitucinį Teismą, ar byloje taikomos teisės normos neprieštarauja Konstitucijai. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje laikomasi nuostatos, kad teisių į sveiką ir švarią aplinką pažeidimas yra ne tik suinteresuoto asmens subjektyvės teisės, bet ir viešosios teisės pažeidimas (2013 m. sausio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-112/2013). Taip pat LVAT 2017 m. vasario 14 d. nutartyje Nr. A-2549-556/2017 nurodė, kad pareiškėjų (fizinių asmenų) reikalavimų aspektu pareiškėjai turi teises į sveiką, švarią bei saugią aplinką bei nuosavybės apsaugą, o tai reiškia ir teisę jas ginti teisme. Taip pat Konstitucijos 53 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybė ir kiekvienas asmuo privalo saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių. Iš šios konstitucinės nuostatos kyla bendroji prievolė tiek valstybei, tiek ir kiekvienam asmeniui. Teismo konstitucinė ir išimtinė priedermė yra vykdyti teisingumą. Tuo metu asmenys, įgyvendindami teisę kreiptis į teismą, įgyvendina ne tik proceso teisės normas, tačiau tiesiogiai realizuoja konstitucinį teisinį santykį ir tokiu būdu įgyvendina savo konstitucines teises. Taigi įstatymų nuostatos kyla iš Konstitucijos, todėl jos negali susiaurinti konstitucinių asmenų teisių. Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad viešojo intereso, kaip valstybės pripažinto ir teisės ginamo visuomeninio intereso, įgyvendinimas yra viena iš svarbiausių pačios visuomenės egzistavimo ir raidos sąlygų. Skundžiamame sprendime teismas pripažino viešojo intereso egzistavimo faktą, tačiau nepripažino pareiškėjo teisės ginti viešąjį interesą pateikiant skundą teismui. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, jog viešasis interesas, kaip bendras valstybės, visos visuomenės ar visuomenės dalies interesas, turi būti derinamas su individo autonomiais interesais, nes ne tik viešasis interesas, bet ir asmens teisės yra konstitucinės vertybės

(Konstitucinio Teismo 1997 m. gegužės 6 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai). Projekto įgyvendinimas išduodant Leidimą yra su aplinka susijęs sprendimas, kuris daro įtaką bei keičia tiek kraštovaizdį, tiek projektuojamos infrastruktūros veikiamą aplinkos būklę. Kreipimosi į teismą aplinkosaugos klausimais suvaržymas ar ribojimas galėtų būti susijęs su privalomomis ikiteisminėmis ar kitomis procedūromis, tačiau pati teisė negali būti paneigiama.

23. Atsakovas Šilutės rajono savivaldybės administracija atsiliepime į pareiškėjo apeliacinį skundą prašo pirmosios instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą, o apeliacinį skundą atmesti. Atsiliepimas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

23.1. Pareiškėjas nepagrindė savo (asociacijos) ir jos narių galimo teisių pažeidimo ir suinteresuotumo, susijusio su aplinkos apsauga, todėl nėra pagrindo spręsti, jog skundžiamas Leidimas, kaip administracinis aktas, tiesiogiai ar netiesiogiai gali paveikti pareiškėjo teisinį statusą, jo teises ir pareigas, teisėtus interesus. Nagrinėjamu atveju pareiškėjas nepagrindžia, kaip Leidimas pažeidžia jo ar jo narių subjektines teises ar įstatymų saugomus interesus, todėl akivaizdu, kad skundžiamas administracinis aktas jokių teisinių pasekmių pareiškėjui nesukelia ir negali sukelti, todėl jis negali būti ginčo administraciniame teisme objektu.

23.2. Šiuo atveju pareiškėjas ginčija statybą leidžiantį dokumentą, tačiau nei Statybos įstatymas, nei kiti įstatymai nesuteikia pareiškėjui teisės ginti viešąjį interesą, skundžiant išduotą Leidimą. Pareiškėjas taip pat privalėjo įrodyti, jog ginčijamu Leidimu pažeidžiamos jo turimos teisės ar teisėti interesai, t. y. privalėjo pagrįsti, kaip ginčijamas Leidimas konkrečiai pažeidžia jo teises ir teisėtus interesus, saugomus įstatymo, tačiau to nepadarė. Vien įstatuose numatytų veiklos tikslų ir rūšių išvardinimas pats savaime neįrodo pareiškėjo subjektines teises skūsti statybos leidimą.

23.3. Pareiškėjas teisę ginti viešąjį interesą kildina iš Orhuso konvencijos bei Aplinkos apsaugos įstatymo, tačiau nagrinėjamu atveju pareiškėjas negali remtis minėtomis teisės normomis, nes Orhuso konvencija suteikia teisę suinteresuotos visuomenės nariams kreiptis į nacionalinį teismą dėl joje nurodytais aplinkos apsaugos klausimais priimtų sprendimų. Ši teisė įgyvendinama vadovaujantis nacionalinės teisės nuostatomis. Orhuso konvencijos I priede pateiktas sąrašas veiklos rūšių, galinčių turėti didelį poveikį aplinkai. Tik dėl šių veiklos rūšių visuomeninė organizacija gali kreiptis į teismą, gindama viešąjį interesą aplinkosaugos srityje. Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalis gali būti tiesiogiai taikoma tik sprendimams, veiksams ar neveikimui, patenkančiam į Orhuso konvencijos 6 straipsnio taikymo sritį. Atsižvelgiant į Orhuso konvencijoje reglamentuojamą „suinteresuotos visuomenės“ sąvoką ir į LVAT formuojamą praktiką bei į tą aplinkybę, kad pareiškėjas nepateikia jokių duomenų, pagrindžiančių jo, kaip neva suinteresuotos visuomenės, dalyvavimą sprendžiant aplinkosaugos problemas, akivaizdu, kad pareiškėjas nelaikytinas suinteresuota visuomene Orhuso konvencijos prasme.

24. Atsakovas Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacija atsiliepimu į pareiškėjo apeliacinį skundą prašo apeliacinį skundą atmesti ir pirmosios instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą, priteisti iš pareiškėjo atsakovo naudai patirtas bylinėjimosi išlaidas. Atsiliepimas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

24.1. Pareiškėjas nepagrįstai nurodo, kad teismas priėmė siurprizinį sprendimą atmesti pareiškėjo skundą analogiškais motyvais kaip ir teismo 2019 m. liepos 11 d. nutartyje. ABTĮ 145, 146, 147 straipsniuose numatyti atvejai, kada gali būti naikinamas teismo sprendimas. Šioje byloje atsakovai įrodė, kad pareiškėjas negali būti laikomas suinteresuotu asmeniu byloje. Teismas, teisingai įvertinęs šalių paaiškinimus, priėmė sprendimą, kuris negali būti laikomas siurpriziniu, kadangi teismas nenukrypo nuo faktinių šalių argumentų.

24.2. Teismas pagrįstai konstatavo, kad pareiškėjas neatitinka suinteresuotos visuomenės reikalavimo Orhuso konvencijos prasme. Teismas įvertino visus byloje pateiktus įrodymus, šalių

paaikškinimus bei kitus duomenis, priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą. Teismas negalėjo įvertinti duomenų, kurių byloje net nebuvo. Kita vertus, pareiškėjas inicijavo naujų įrodymų pateikimą teismui. Byloje nėra jokių aplinkybių, jog pirmosios instancijos teismas būtų nepagrįstai atsisakęs priimti šiuos įrodymus bylos nagrinėjimo metu. Šios aplinkybės neginčija ir pareiškėjas, todėl šiuo atveju nėra teisinio pagrindo prie bylos pridėti pareiškėjo naujai pateiktus rašytinius įrodymus.

24.3. Teismas pagrįstai sprendė, kad pareiškėjas privalėjo įrodyti, jog ginčijamo leidimo pagrindu vykdoma statyba patenka į Orhuso konvencijos I priedo 1–19 dalyse nurodytos veiklos rūšis. Apeliaciniu skundu pareiškėjas pateikia sau naudingą Orhuso konvencijos interpretaciją, kurios nėra teismų formuojamoje teisės normų aiškinimo ir taikymo praktikoje. Pareiškėjas siekia išplėsti Orhuso konvencijos taikymo ribas. Priešingai nei teigia pareiškėjas, Orhuso konvencijos nuostatos nėra taikomos universaliai, bet yra taikomos būtent specifiniais atvejais ir esant atitinkamoms veiklos rūšims. Pareiškėjas negali grįsti savo teisės ginti viešąjį interesą, skųsdamas išduotą statybos leidimą ir remdamasis Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalimi, nes ginčijamas atvejis dėl veiklos pobūdžio ir masto nepatenka į Orhuso konvencijos 6 straipsnio veikimo sritį.

24.4. Teismas pagrįstai sprendė, kad Statybos įstatymas nesuteikia pareiškėjui teisės kreiptis į teismą dėl statybos leidimo panaikinimo, ginant viešąjį interesą. Teismas tinkamai įvertino Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies taikymą šios bylos kontekste. Pareiškėjas nepagrindė savo (asociacijos) ir jos narių galimo teisių pažeidimo ir suinteresuotumo, susijusio su aplinkos apsauga. Pareiškėjo motyvai, kuriais grindžia savo suinteresuotumą aplinkos apsaugos kontekste, yra tik hipotetiški ir deklaratyvus teiginiai. Pareiškėjas nepateikia jokių specialistų išvadų ar kitokių įrodymų, kurie patvirtintų, kad vos 11 medžių pašalinimas gali turėti rimtą poveikį aplinkai. Juolab, kad bus atsodinami kiti želdiniai. Pareiškėjas nepateikė ir nepateikia jokių objektyvių įrodymų, patvirtinančių realų žalingą arba kenksmingą ginčijamo statybą leidžiančio dokumento pagrindu planuojamą atlikti gatvių ir šaligatvių rekonstrukciją bei pertvarkymą Šilutės mieste, įrengiant žiedinę sankryžą. Teismas, pagrįstai išanalizavęs Statybos įstatymo 27 straipsnio 24 dalį, pažymėjo, jog tarp šiame straipsnyje išvardintų institucijų nėra numatyta, kad dėl statybą leidžiančio dokumento galiojimo panaikinimo turėtų teisę kreiptis į teismą asociacijos, todėl Statybos įstatymas nesuteikia pareiškėjui teisės kreiptis į teismą dėl statybos leidimo panaikinimo, ginant viešąjį interesą. Nesant nustatyto pareiškėjo suinteresuotumo, susijusio su aplinkos apsauga, nėra pagrindo spręsti, jog skundžiamas administracinis aktas tiesiogiai ar netiesiogiai gali paveikti pareiškėjo teisinį statusą, jos teises ir pareigas, teisėtus interesus.

24.5. Teismas pagrįstai atmetė pareiškėjo prašymą kreiptis į Konstitucinį Teismą. Dėl byloje nagrinėtų klausimų yra pasisakęs LVAT, todėl teismui pagrįstai nekilo abejonių dėl ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 2 punkto ir 55 straipsnio 1 dalies nuostatų taikymo, jų aiškumo ir atitikties Konstitucijai bei Orhuso konvencijai.

24.6. Pareiškėjo motyvai dėl patikslinto skundo reikalavimų nėra šios bylos dalykas, todėl atmestini. Regionų apygardos administracinis teismas pagrįstai priėmė 2019 m. gruodžio 5 d. nutartį, todėl pareiškėjas neturi teisės įtraukti savo nesutikimo su šia teismo nutartimi motyvus, kadangi jis nereiškia jokio reikalavimo, kuris būtų susijęs su šia nutartimi.

25. Atsakovas Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos atsiliepimu į pareiškėjo apeliacinį skundą prašo bylą spręsti teismo nuožiūra atsižvelgiant į tai, kad apeliaciniame skunde išdėstyti argumentai nepatenka į NVSC kompetencijos sritį.

26. Atsakovas Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos atsiliepimu į pareiškėjo apeliacinį skundą prašo apeliacinį skundą atmesti.

27. Departamento nuomone, pareiškėjas nepagrindžia, kaip prašomas panaikinti statybą leidžiantis dokumentas konkrečiai pažeidžia jo teises ir teisėtus interesus. Be to, pagal suformuotą LVAT praktiką dėl Orhuso konvencijos, asociacijos nėra tinkamas subjektas teikti teismui skundus ar ieškinius dėl statybą leidžiančių dokumentų panaikinimo. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija 2010 m. gruodžio 9 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-393/2010 konstatavo, kad statyba į Orhuso konvencijos I priede konkrečiai išvardytas veiklos rūšis nepatenka.

28. Atsakovas Kelių direkcija atsiliepimu į pareiškėjo apeliacinį skundą prašo pirmosios instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą, o apeliacinį skundą atmesti. Atsiliepimas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

28.1. Pareiškėjas, inicijavęs teisminį ginčą dėl Šilutės rajono savivaldybės išduoto statybą leidžiančio dokumento, jo neteisėtumą grindžia iš esmės nesutikimu su projekto sprendiniu Martyno Jankaus, Miško, Sodų gatvių sankirtoje įrengti žiedinę sankryžą. Ši sankryža yra tiek už valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 165, tiek už jo apsaugos zonos ribų. Tai lėmė, kad Kelių direkcija, kaip valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 165 valdytoja, neturėjo prerogatyvos vertinti vietinės reikšmės kelių projektavimo sprendinių. Kadangi ginčo projektu nebuvo numatyta nei valstybinės reikšmės kelio (jo atkarpos ar šioje vietoje esančios sankryžos) rekonstrukcija, nei kapitalinis remontas, Kelių direkcija, patikrinusi ginčo projekto dalį vietinės reikšmės kelio gretimybės su valstybinės reikšmės keliu aspektu, nenustatė neatitikties teisės aktų reikalavimams, ji neturėjo įgalinimų ir kompetencijos vertinti vietinės reikšmės kelių (miesto gatvių) rekonstrukcijos projekto sprendinių.

28.2. Teismas, išsamiai įvertinęs byloje surinktus duomenis, padarė pagrįstą ir motyvuotą išvadą, kad teisę kreiptis į teismą dėl statybą leidžiančio dokumento panaikinimo turi tik tie asmenys, kurių teisės ir teisėti interesai pažeidžiami ir šių asmenų skundų ar pranešimų pagrindu arba savo iniciatyva Statybos įstatyme išvardintos institucijos. Teismas pagrįstai akcentavo aplinkybę, kad, pagal galiojantį teisinį reguliavimą, asociacijoms tokia subjekcinė teisė nėra suteikta. Teismas pagrįstai konstatuota, jog tik Statybos įstatyme nurodytos institucijos gali kreiptis į prokuratūrą ar teismą dėl viešojo intereso gynimo.

28.3. Apeliacinio skundo argumentai nėra pakankami paneigti pirmosios instancijos teismo išvadą, kad ginčo atvejis dėl veiklos pobūdžio ir masto (gatvių remontas) nepatenka į Orhuso konvencijos 6 straipsnio veikimo sritį. Be to, kaip pagrįstai pažymėta skundžiamame sprendime, vien abstraktūs teiginiai, kad pareiškėjas siekia aplinkos apsaugos tikslų, nėra pakankami konstatuoti jo teisių pažeidimus ir ginti šias galbūt pažeistas teises.

28.4. Regionų apygardos administracinis teismas 2019 m. gruodžio 5 d. nutartimi pagrįstai atsisakė priimti patikslinto skundo dalį dėl naujų reikalavimų. Nagrinėjamu atveju patikslintas skundas, kuriame, be kita ko, buvo suformuluoti nauji reikalavimai, pateiktas praleidus ABTĮ 50 straipsnio 3 dalyje nurodytą terminą. Kelių direkcijos vertinimu, toks teismo procesinis sprendimas pagrįstas ir dėl tos priežasties, jog patikslintame skunde papildomai suformuotų reikalavimų priėmimas sąlygotų nebūtiną ir neproporcingą bylos nagrinėjimo ribų išplėtimą ir neabejotinai užvilktiną procesą. Kita vertus, toks procesinis sprendimas jokių būdu neapribojo pareiškėjo teisės patikslintame skunde naujai suformuluotus reikalavimus pareikšti atskiroje administracinėje byloje.

28.5. Nagrinėjamu atveju bylą nagrinėjusiam teismui nekilo abejonių dėl pareiškėjo nurodytų teisinio reguliavimo nuostatų atitikties Konstitucijai, todėl teismui nekilo pareiga kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl byloje taikytinų teisės normų konstitucingumo. Tai, kad pareiškėjo nurodytos abejonės nebuvo pagrįstos ir pakankamos, nesudaro pagrindo konstatuoti atitinkamo procesinio sprendimo neteisėtumo.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

29. Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl Šilutės rajono savivaldybės administracijos 2019 m. kovo 25 d. leidimo rekonstruoti statinį (-ius) Nr. LRS-37-190325-00012, išduoto Martyno Jankaus gatvės Šilutės mieste rekonstravimo projektui, teisėtumo.

30. Pareiškėjas skunde pirmosios instancijos teismui ir apeliaciniame skunde nurodo, kad, įgyvendinant Martyno Jankaus gatvės Šilutės mieste rekonstravimo projektą, bus pašalinti medžiai, taigi bus padarytas poveikis aplinkai. Pareiškėjas teigia, kad Projektas (Leidimas) yra su aplinkos apsauga susijęs sprendimas. Pareiškėjas nesutinka su pirmosios instancijos teismo sprendime padaryta išvada, kad jis neatitinka nustatytų suinteresuotos visuomenės reikalavimų ir kad skundžiamas administracinis aktas pareiškėjui tiesiogiai nesukelia teisinių pasekmių.

31. Pareiškėjas turi pagrįsti savo interesą ar jo teisių pažeidimą. Pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 1 punktą ir 22 straipsnio 1 dalį, visi viešojo administravimo subjektų priimti aktai, nepaisant tų aktų formos, taip pat veiksmai (neveikimas), sukeltys asmeniui teises pasekmes, t. y. darantys įtaką asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams, gali būti skundžiami teismui. Remiantis šiomis teisės normomis, administraciniams teismams priskirta nagrinėti administracines bylas dėl viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų, taip pat veiksmų (neveikimo), darančių įtaką asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams, teisėtumo (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. liepos 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS¹⁴⁶-391/2009, 2018 m. rugpjūčio 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-554-629/2018, 2019 m. spalio 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-612-822/2019).

32. Pažymėtina, kad įstatymai įtvirtina galimybę prokurorui, viešojo administravimo subjektui, organizacijai ar fiziniam asmeniui kreiptis į teismą ir su pareiškimu dėl viešojo intereso arba valstybės, savivaldybės ir asmenų teisių bei įstatymų saugomų interesų gynimo. Pagal ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 2 punkte ir 55 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą reguliavimą, viešasis interesas teisme gali būti ginamas tik esant dviem sąlygoms: viešieji interesai ginami tik įstatymų numatytiems subjektams kreipiantis į teismą ir tik įstatymų numatytais atvejais. Bylą nagrinėjantis teismas, sprenddamas dėl viešojo intereso pažeidimo, kiekvienu atveju patikrina, ar subjektas, kuris kreipiasi į teismą, turi įstatyme numatytus įgaliojimus ginti viešąjį interesą. Jei tokia teisė įstatymu nesuteikta, teismas negali konstatuoti į teismą besikreipusio asmens materialinio suinteresuotumo ir tenkinti jo reikalavimą apginti viešąjį interesą. Be minėtų dviejų sąlygų teismų praktikoje nurodoma ir prielaida kreiptis dėl viešojo intereso gynimo, tai – viešojo intereso buvimas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. rugpjūčio 19 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-580/2013, 2019 m. balandžio 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-224-438/2019, 2019 m. spalio 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-612-822/2019).

33. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje pažymima, kad viešuoju interesu laikytinas ne bet koks teisėtas asmens ar grupės asmenų interesas, o tik toks, kuris atspindi ir išreiškia pamatines visuomenės vertybes, kurias įtvirtina, saugo ir gina Lietuvos Respublikos Konstitucija. Todėl kiekvienu atveju, kai kyla klausimas, ar tam tikras interesas laikytinas viešuoju, būtina nustatyti aplinkybę, kad, nepatenkinus tam tikro asmens ar grupės asmenų intereso, būtų pažeistos Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintos, jos saugomos ir ginamos vertybės (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. liepos 25 d. išplėstinės

teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-335/2008, 2017 m. kovo 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1418-575/2017).

34. Asmens teisė į sveikatos apsaugą ir sveiką aplinką užtikrinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53 ir 54 straipsniuose, kuriuose, be kitų nuostatų, įtvirtinta valstybės pareiga rūpintis žmonių sveikata, valstybės ir visos visuomenės pareiga saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių, nustatyti pagrindiniai Lietuvos valstybės aplinkos apsaugos politikos tikslai bei kryptys. Aiškindamas šias nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad Konstitucijos 54 straipsnio 1 dalyje suformuluotas vienas iš valstybės veiklos tikslų – užtikrinti žmonių teises į sveiką ir švarią aplinką (Konstitucinio Teismo 1998 m. birželio 1 d. nutarimas). Iš Konstitucijos 54 straipsnio kyla pareigos ir visiems Lietuvos Respublikos teritorijoje esantiems asmenims: jie privalo susilaikyti nuo tokių veiksmų, kuriais būtų daroma žala žemei, jos gelmėms, vandeniui, orui, augalijai ir gyvūnijai (Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas).

35. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 27 straipsnio 24 dalyje nustatyta, jog kreiptis į teismą dėl statybą leidžiančio dokumento galiojimo panaikinimo turi teisę asmenys, kurių teisės ir teisėti interesai pažeidžiami, šių asmenų skundų ar pranešimų pagrindu arba savo iniciatyva – Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ar statinio saugos ir paskirties valstybinės priežiūros institucijos pagal kompetenciją. Jeigu pažeistas viešasis interesas, šios institucijos dėl viešojo intereso gynimo turi teisę kreiptis į prokuratūrą arba į teismą.

36. Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalį, suinteresuota visuomenė turi teisę Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą. Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 22 punkte nustatyta, jog suinteresuota visuomenė – vienas arba daugiau fizinių ar juridinių asmenų, kuriems daro arba gali daryti poveikį sprendimai, veiksmai ar neveikimas aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje arba kurie yra suinteresuoti šių sprendimų procesu. Pagal šią apibrėžtį, asociacijos ir kiti viešieji juridiniai asmenys (išskyrus valstybės ar savivaldybės, jų institucijų įsteigtus juridinius asmenis), kurie įsteigti teisės aktų nustatyta tvarka ir skatina aplinkos apsaugą, visais atvejais laikomi suinteresuotais asmenimis.

37. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija 2013 m. rugsėjo 23 d. sprendime administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-211/2013, vertindama, ar kaimo bendruomenė (asociacija) kilusiam ginčui dėl sprendimo, kuriuo patvirtinti žemės sklypų detalieji planai, teisėtumo ir pagrįstumo turi teisę ginti viešąjį interesą Orhuso konvencijos pagrindu, yra pažymėjusi, jog Lietuvos Respublikos teisės aktai nenustato asociacijai jokių specifinių reikalavimų, susijusių su asociacijų kreipimusi į teismą dėl viešojo intereso gynimo (tokių kaip narių skaičius, geografinė teritorija, įsisteigimo momentas ir pan.), tačiau išskyrė kriterijus, kuriais remiantis nustatyta, ar pareiškėjas (kaimo bendruomenė) laikytinas suinteresuota visuomene, turinčia teisę kreiptis į teismą: 1) asociacija (nevyriausybė organizacija) įsteigta teisės aktų nustatyta tvarka, veikianti pagal Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus; 2) ji skatina aplinkos apsaugą, padeda spręsti kraštotvarkos problemas.

38. Pagal Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro elektroninio sertifikuoto išrašo duomenis nustatyta, jog pareiškėjas asociacija „SOS Šilutės medžiai“ įregistruotas 2018 m. liepos 26 d., jo tikslai: aplinkos apsauga, kultūros vertybių apsauga, viešojo intereso gynimas, visuomenės informavimas ir švietimas aplinkos apsaugos srityje; rūpinimasis bendruomenės veiklos teritorijos aplinka (gamtoje funkcionuojančių tarpusavyje susijusių elementų (žemės

paviršiaus ir gelmių, oro, vandens, dirvožemio, augalų, gyvūnų, organinių ir neorganinių medžiagų, antropogeninių komponentų) visuma bei juos vienijančiomis natūraliosiomis ir antropogeninėmis sistemomis), gyvenamosios ir darbo aplinkos kokybe ir jų apsauga nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio neigiamo poveikio ar pasekmių, atsirandančių įgyvendinant planus ir programas, vykdamas ūkinę veiklą ar naudojant gamtos išteklius; priešiniams bet kokiam bendruomenės veiklos teritorijoje galimam aplinkos teršimui, galinčiam padaryti žalą aplinkai arba kitokia kenksmingam (neigiamam) poveikiui aplinkai – ekosistemos ar jos elementų natūralių funkcijų susilpnėjimui arba netekimui, o taip pat gyventojų gyvenimo kokybės pablogėjimui; dalyvavimas planuojamos ūkinės veiklos galimo poveikio aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesuose, taip pat planų, projektų ir programų, kurių įgyvendinimo pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai strateginiame pasekmių aplinkai vertinime, teritorijų planavime bei aplinkos stebėsenoje. Pareiškėjas, siekdamas pagrįsti, kad nuo 2018 m. balandžio mėnesio jis aktyviai veikia aplinkosaugos srityje, prie apeliacinio skundo pridėjo papildomus įrodymus. Pareiškėjas nurodo, kad pridėti įrodymai patvirtina, jog jis aktyviai veikė siekdamas, kad, vykdamas Šilutės istorinės dalies kraštovaizdžio tvarkymo projektą, centrinėje gatvėje būtų išsaugoti brandūs sveiki medžiai. Teisėjų kolegija, įvertinusi registro duomenis ir pareiškėjo pateiktus įrodymus, patvirtinančius jo veiksmus, susijusius su pareiškėjo siekiais išsaugoti želdinius, kultūros paveldo objektus ir teritorijas, skleisti informaciją aplinkosaugos klausimais, prižiūrėti želdinius, daro išvadą, kad pareiškėjas yra laikytinas asociacija, kuri skatina aplinkos apsaugą, taigi jis turi Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nustatytą teisę kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą.

39. Sprendžiant, ar pareiškėjas šiuo atveju turi teisę ginti viešąjį interesą, ginčydamas administracinį aktą – 2019 m. kovo 25 d. leidimą rekonstruoti statinį, pažymėtina, kad visuomeninės organizacijos, padedančios spręsti aplinkosaugos problemas, veikiančios pagal nacionalinių įstatymų reikalavimus, turi teisę ginti viešąjį interesą kreipiantis į administracinį teismą srityje, susijusioje su aplinkos elementais (oru, atmosfera, vandeniu, dirvožemiu, žeme, kraštovaizdžiu, gamtos objektais, biologine įvairove), t. y. visuomeninės organizacijos turi teisę ginti viešąjį interesą tik šia apimtimi (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2004 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A7-720/2004, 2004 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A8-988/2004, 2008 m. vasario 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-039-210/2008, 2011 m. spalio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-2683-2011). Todėl byloje atitinkamai teisiškai reikšmingos pareiškėjo skunde pirmosios instancijos teismui ir apeliaciniame skunde nurodomos aplinkybės (skundo pagrindas), kurios yra tiesiogiai susijusios su ginčijamo akto – Leidimo – teisėtumu aplinkosaugos srityje (skundo dalyku).

40. Projekto (Leidimo) sąsają su aplinkos apsauga pareiškėjas grindžia tuo, kad Projekte, kuriam išduotas Leidimas, yra numatyta įrengti žiedinę sankryžą pašalinant medžius. Byloje esančiame Martyno Jankaus gatvės Šilutės mieste rekonstravimo projekte Nr. SN17-038 nurodyta, kad medžius, kurių nepavyks išsaugoti, numatoma atsodinti (Projektinių sprendinių 3.1 dalis), Projekto sąnaudų kiekių žiniaraščio 1.1.2 punkte numatytas minkštų veislių medžių 0-32 cm kirtimas ir kelmų pašalinimas ir jų išvežimas į rangovo pasirinktą vietą (iki 25 km atstumu) (kiekis – 27 vnt.). Tai, kad įgyvendinant Projektą yra numatyta šalinti želdinius (medžius), atsiliėpime į pareiškėjo skundą nurodė ir atsakovas Šilutės rajono savivaldybės administracija, šias aplinkybes patvirtina ir kiti byloje esantys dokumentai (2018 m. gruodžio 16 d. ataskaita „P. Jakšto, M. Jankaus, Sodų, Miško ir Lauko gatvių parengtuose techniniuose projektuose, kuriuose numatomas priklausomųjų želdynų pertvarkymas, vizualinės medžių būklės ekspertizė“, Šilutės rajono mero 2019 m. vasario 25 d. raštas Nr. R3-(2.1.19.)-951). Atsižvelgusi į tai, teisėjų kolegija

daro išvadą, kad Projekto įgyvendinimas yra susijęs su poveikiu gamtos ištekliams – augalijai (medžiams), taigi Leidimas, kuriuo leista įgyvendinti Projektą, Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies prasme laikytinas sprendimu, susijusiu su aplinkos apsauga ir gamtos išteklių naudojimu.

41. Pareiškėjas skunde pirmosios instancijos teismui ir apeliaciniame skunde pateikia argumentus, kodėl, jo manymu, Projekto sprendiniai, kuriais numatyta pašalinti medžius įrengiant žiedinę sankryžą, yra negalimi, nurodo, kad dėl medžių pašalinimo bus padarytas neigiamas poveikis aplinkai. Taigi, pareiškėjas savo suinteresuotumui pagrįsti nurodė pakankamai teisiškai reikšmingų aplinkybių, kurios susijusios su ginčijamo administracinio akto – 2019 m. kovo 25 d. leidimo rekonstruoti statinį – teisėtumu aplinkosaugos srityje. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija konstatuoja, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjas turi teisę kreiptis į teismą dėl Leidimo teisėtumo ir pagrįstumo, gindamas viešąjį interesą aplinkosaugos srityje, t. y. siekdamas išsaugoti Projekte numatytus pašalinti želdinius (medžius) (ABTĮ 5 str. 3 d. 2 p., 55 str. 1 d., Aplinkos apsaugos įstatymo 7 str. 2 d., 1 str. 22 p.).

42. Pareiškėjas apeliaciniame skunde nurodė, kad jis turi teisę kreiptis į teismą ir pagal Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalį. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje laikomasi pozicijos, kad Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalis atitinkamais atvejais gali suteikti teisę visuomeninei organizacijai kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo (žr., pvz., 2006 m. spalio 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁰-1775/2006, 2018 m. birželio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1223-525/2018). Tačiau Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalis gali būti tiesiogiai taikoma tik sprendimams, veiksams ar neveikimui, patenkantiems į Orhuso konvencijos 6 straipsnio taikymo sritį. Orhuso konvencijos 6 straipsnis taikytinas priimant sprendimus, ar leisti Orhuso konvencijos I priede išvardytas planuojamos veiklos rūšis (Orhuso konvencijos 6 str. 1 d. a p.), taip pat, vadovaujantis nacionaline teise, sprendimams dėl I priede neišvardytų planuojamų veiklos rūšių, galinčių turėti didelį poveikį aplinkai. Šiuo tikslu Šalys nustato, ar tokiai planuojamai veiklos rūšiai šios nuostatos taikytinos (Orhuso konvencijos 6 str. 1 d. b p.). Taigi į Orhuso konvencijos I priedo ir, atitinkamai, į Orhuso konvencijos 6 straipsnio 1 dalies a punkto bei Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalies veikimo sritį gali patekti ir tokia veikla, kuriai pagal nacionalinę teisę numatyta poveikio aplinkai vertinimo procedūra, teisė dalyvauti kurioje suteikiama ir visuomenei (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸²²-681/2011, 2018 m. gegužės 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1810-624/2018). Nagrinėjamoje byloje nėra pateikta įrodymų, kad Projekte numatyta veikla (Martyno Jankaus gatvės Šilutės mieste rekonstravimui) būtų reikalinga atlikti poveikio aplinkai vertinimo procedūrą ir (ar) ši veikla turėtų būti laikoma turinčia didelį poveikį aplinkai, dėl kurio būtų būtina atlikti poveikio aplinkai vertinimo procedūrą. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad ginčijamas atvejis dėl veiklos pobūdžio ir masto nepatenka į Konvencijos 6 straipsnio veikimo sritį, todėl pareiškėjo argumentai, kad jis turi teisę kreiptis į teismą ir pagal Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalį, yra nepagrįsti.

43. Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „be to, ir nepažeidžiant šio straipsnio 1 ir 2 dalyse minimų peržiūros procedūrų, kiekviena Šalis užtikrina, kad visuomenės nariai, atitinkantys nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus, jeigu tokie yra, galėtų pasinaudoti administracinėmis arba teisminėmis procedūromis privačių asmenų ir valstybės institucijų, pažeidžiančių su aplinka susijusias nacionalinės teisės nuostatas, veiksams arba neveikimui užginčyti“. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra ne vieną kartą nurodęs, kad ši Orhuso konvencijos nuostata neturi tiesioginio poveikio. Kitaip tariant, ji pati savaime ir tiesiogiai nesuteikia asmenims, taip pat ir pareiškėjui, teisės kreiptis į teismą. Šis klausimas ir toliau turi būti sprendžiamas pagal nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus, kaip

tai ir numatyta Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalyje (žr., pvz., 2010 m. gruodžio 9 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A556-393/2010, 2011 m. spalio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A525-2683/2011, 2013 m. rugsėjo 23 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. A520-211/2013 ir kt.). Taigi, pripažinus, kad nagrinėjamoje byloje pareiškėjas turi teisę kreiptis į teismą pagal nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus (ABTĮ 5 str. 3 d. 2 p., 55 str. 1 d., Aplinkos apsaugos įstatymo 7 str. 2 d., 1 str. 22 p.), pripažintina ir tai, kad jis turi teisę kreiptis į teismą ir pagal Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalį.

44. Pareiškėjas apeliaciniame skunde nurodo, kad pirmosios instancijos teismas 2019 m. gruodžio 5 d. neskundžiama nutartimi nepagrįstai atsisakė priimti pareiškėjo 2019 m. lapkričio 28 d. patikslintą skundą, kuriame buvo papildyti skundo reikalavimai, prašant panaikinti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos 2019 m. spalio 29 d. raštą Nr. (16.2)2D-13943 ir Šilutės rajono savivaldybės administracijos 2019 m. spalio 31 d. raštą R3-(4.1.12.)-5934. Pareiškėjo teigimu, šie papildomi reikalavimai yra neatsiejamai susiję su ginčo esme bei ginčo dalyku, dėl jų buvo kreipiamasi į teismą nepraleidus įstatyme nustatyto vieno mėnesio termino. Pareiškėjo manymu, teismas nepagrįstai atsisakė priimti patikslintą skundą dėl to, kad jis buvo paduotas praėjus keturiolikai dienų nuo atsakovo Šilutės rajono savivaldybės administracijos pateikto atsiliepimo.

45. ABTĮ 50 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad pareiškėjas turi teisę tikslinti, pakeisti skundo (prašymo, pareiškimo) pagrindą ar dalyką per keturiolika kalendorinių dienų nuo proceso šalių atsiliepimų gavimo dienos. Tokiu atveju teismui yra pateikiamas patikslintas skundas (prašymas, pareiškimas), kuris turi atitikti šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje ir 24 ir 25 straipsniuose nustatytus reikalavimus. Patikslinto skundo (prašymo, pareiškimo) priėmimo klausimas sprendžiamas *mutatis mutandis* (su būtiniais pakeitimais) taikant šio įstatymo 33 straipsnio nuostatas. Teismas atsisako priimti pavėluotai pateiktą patikslintą skundą (prašymą, pareiškimą), išskyrus atvejus, kai atsakovas neprieštarauja dėl patikslinto skundo (prašymo, pareiškimo) priėmimo arba jeigu būtinybė pateikti patikslintą skundą (prašymą, pareiškimą) iškilo vėliau, arba jeigu teismas mano, kad tai yra būtina bylai teisingai išspręsti. Teismo nutartis atsisakyti priimti patikslintą skundą (prašymą, pareiškimą) atskiruoju skundu neskundžiama.

46. Byloje nustatyta, kad pirmosios instancijos teismas 2019 m. rugsėjo 30 d. per EPP sistemą išsiuntė pareiškėjui procesinius dokumentus, be kita ko, atsakovo Šilutės rajono savivaldybės administracijos atsiliepimą į skundą. Pareiškėjo atstovas 2019 m. lapkričio 28 d. per EPP sistemą pateikė teismui patikslintą skundą, patikslintas skundas pirmosios instancijos teisme gautas 2019 m. lapkričio 29 d. Pirmosios instancijos teismas, vadovaudamasis ABTĮ 50 straipsnio 3 dalimi, nustatė, kad patikslintas skundas, kuriame formuluojami nauji reikalavimai, paduotas praėjus keturiolikai dienų nuo atsakovo Šilutės rajono savivaldybės administracijos pateikto atsiliepimo ir kad nėra būtinybės nagrinėjamoje byloje priimti patikslinto skundo dalį dėl atsakovų sprendimų, priimtų išnagrinėjus pareiškėjo skundus, paduotus po administracinės bylos iškėlimo, panaikinimo. Pirmosios instancijos teismas 2019 m. gruodžio 5 d. nutartimi priėmė tik tą patikslinto skundo dalį, kurioje patikslinti atsakovai, ir atsisakė priimti patikslinto skundo dalį dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos 2019 m. spalio 29 d. rašto Nr. (16.2)2D-13943 ir Šilutės rajono savivaldybės administracijos 2019 m. spalio 31 d. rašto Nr. R3-(4.1.12.)-5934 panaikinimo.

47. Teisėjų kolegija pažymi, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjas pateikė patikslintą skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos 2019 m. spalio 29 d. rašto Nr. (16.2)2D-13943, kuris buvo priimtas išnagrinėjus pareiškėjo 2019 m. rugsėjo 17 d. skundą, ir Šilutės rajono savivaldybės administracijos 2019 m. spalio 31 d. rašto Nr. R3-(4.1.12.)-5934, kuris buvo priimtas išnagrinėjus Lietuvos Respublikos Seimo

kontrolieriaus 2019 m. rugsėjo 30 d. raštą Nr. 4D-2019/2-1196/3D-2405, kuriame prašoma išnagrinėti pareiškėjo 2019 m. sausio 31 d. skundą, ir atitinkamai pareiškėjo 2019 m. sausio 31 d. skundą. Pareiškėjas su skundu į pirmosios instancijos teismą kreipėsi 2019 m. liepos 2 d. Jo 2019 m. rugpjūčio 14 d. patikslintas skundas, teismui pateiktas 2019 m. rugpjūčio 19 d., buvo priimtas pirmosios instancijos teismo 2019 m. rugpjūčio 27 d. nutartimi. Taigi, pareiškėjas su 2019 m. sausio 31 d. skundu dėl Šilutės miesto M. Jankaus, Lauko, Miško ir Sodų gatvių rekonstravimo projektų į Šilutės rajono savivaldybės mero administraciją kreipėsi dar iki jo kreipimosi į pirmosios instancijos teismą. Atsakymas į šį pareiškėjo skundą pateiktas Šilutės rajono savivaldybės administracijos 2019 m. spalio 31 d. rašte Nr. R3-(4.1.12.)-5934. Inicijavęs teisminį ginčą dėl Leidimo panaikinimo, pareiškėjas kreipėsi į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos, kuri 2019 m. spalio 29 d. raštu Nr. (16.2)2D-13943 pateikė atsakymą į pareiškėjo 2019 m. rugsėjo 17 d. skundą. Abu raštai, dėl kurių buvo teikiami papildomi patikslinto skundo reikalavimai, buvo priimti jau praėjus ABTĮ 50 straipsnio 3 dalyje nustatytam keturiolikos dienų terminui. Atsižvelgdama į išdėstytas aplinkybes, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas negalėjo atsisakyti priimti pareiškėjo patikslinto skundo reikalavimų vien tik tuo pagrindu, kad yra praleistas ABTĮ 50 straipsnio 3 dalyje nustatytas keturiolikos dienų terminas. Nagrinėjamu atveju turėjo būti vertinama, ar patikslintas skundas atitinka kitus ABTĮ nustatytus reikalavimus, be kita ko, ar jame suformuluoti papildomi reikalavimai yra susiję su nagrinėjamo ginčo dalyku, ar priėmus patikslinto skundo papildomus reikalavimus ar jų dalį nebus pažeisti ABTĮ įtvirtinti proceso ekonomiškumo ir operatyvumo principai. Pirmosios instancijos teismas neteisingai nustatė, kad abu ginčijami atsakovų sprendimai priimti išnagrinėjus pareiškėjo skundus, paduotus po administracinės bylos iškėlimo. Kaip minėta, Šilutės rajono savivaldybės administracijos 2019 m. spalio 31 d. raštas Nr. R3-(4.1.12.)-5934 priimtas atsakant į pareiškėjo 2019 m. sausio 31 d. skundą, kuris buvo paduotas iki administracinės bylos inicijavimo.

48. Apibendrinama išdėstytus argumentus ir nustatytas aplinkybes, teisėjų kolegija daro išvadą, kad nagrinėjamoje byloje pareiškėjas, kaip asociacija, kuri skatina aplinkos apsaugą, pagrindė savo (asociacijos) materialinį suinteresuotumą, susijusį su viešojo intereso (aplinkos apsaugos) gynimu. Pirmosios instancijos teismas, atmetęs pareiškėjo skundą dėl to, kad pareiškėjas neturi materialinio suinteresuotumo, priėmė neteisėtą ir nepagrįstą sprendimą. Kadangi pirmosios instancijos teismas nepasisakė dėl šioje byloje ginčijamo Leidimo esmės, nenagrinėjo pareiškėjo skundo argumentų dėl Leidimo pagrįstumo ir teisėtumo, administracinė byla grąžintina pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo (ABTĮ 145 str. 1 d. 3 p.). Nagrinėjant administracinę bylą iš naujo, iš naujo spręstinas ir pareiškėjo 2019 m. lapkričio 28 d. patikslinto skundo, pirmosios instancijos teisme gauto 2019 m. lapkričio 29 d., priėmimo klausimas.

49. Atsakovas Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacija 2021 m. gegužės 10 d. Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui padavė prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, priteisimo. Bylos nagrinėjimas nėra pasibaigęs, todėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas šioje bylos nagrinėjimo stadijoje nesprenžiamas.

50. Nagrinėjamu atveju panaikinus pirmosios instancijos teismo sprendimą bei perdavus bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, šioje bylos nagrinėjimo stadijoje taip pat nesprenžiamas pareiškėjo prašymas dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 144 straipsnio 1 dalies 4 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Pareiškėjo asociacijos „SOS Šilutės medžiai“ apeliacinį skundą patenkinti.
Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmų 2020 m. vasario 11 d. sprendimą panaikinti ir perduoti bylą Regionų apygardos administraciniam teismui nagrinėti iš naujo.
Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Rasa Ragulskytė-Markovienė

Veslava Ruskan

Arūnas Sutkevičius